

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

2010-06-28

Transnationellt projektsamarbete inom Socialfonden – en introduktion

Denna broschyr vänder sig till er som planerar eller redan inlett arbetet med att göra en projektansökan till Socialfonden. Här beskrivs översiktligt och med hjälp av exempel vad det kan innebära att arbeta transnationellt i ett socialfondsprojekt. Ni får samtidigt svar på några av de vanligaste frågorna:

- *Vad kan vi/projektet vinna på att arbeta transnationellt?*
- *Vad krävs? Har alla projekt möjlighet att ...?*
- *Hur kan ett transnationellt projektsamarbete se ut i praktiken?*
- *Hur hittar vi lämpliga samarbetspartner och vilka får vi samarbeta med?*
- *Vilka är de viktigaste reglerna när det gäller ekonomin?*
- *Hur påverkas utsikterna för att vår ansökan ska beviljas?*
- *Hinner vi...? Vilken hjälp finns för att komma igång?*

Denna broschyr har tagits fram av den koordinerande funktion som är knuten till de regionala processtöden för projektutveckling inom Socialfonden.

Svenska
ESF-rådet

Svenska ESF-rådet, Huvudkontoret

Besöksadress: Liljeholmsvägen 30 B, 3 tr

Postadress: Box 471 41, 100 74 Stockholm

Telefon: 08-579 171 00

Fax: 08-579 171 01

Webbplats: www.esf.se

Transnationellt samarbete inom Socialfonden

Transnationellt samarbete är ett centralt inslag i Europeiska socialfonden under programperioden 2007 – 2013. Samarbetet skall hjälpa medlemsstaterna att tillsammans finna lösningar på problem på arbetsmarknaden och i arbetslivet, bland annat genom att lära av varandras erfarenheter och goda exempel från nationella projekt.

Det transnationella samarbetet kan bidra till utveckling av sociala innovationer och ett "europeiskt tänkande", något som särskilt lyfts fram av Europeiska Kommissionen. Det transnationella samarbetet är på detta sätt också ett led i genomförande av Lissabonstrategin – och dess efterföljare, EU 2020 – med inriktning att skapa fler och bättre jobb samt säkerställa en konkurrenskraftig ekonomi och en hållbar utveckling.

Samarbete på olika nivåer

I denna broschyr beskrivs hur *projekt* som driver ett utvecklingsarbete på lokal, regional eller nationell nivå kan samarbeta med andra projekt eller organisationer, i första i andra medlemsstater inom EU men under vissa förutsättningar även i länder utanför EU.

På EU-nivå förekommer andra former av transnationellt samarbete, bland annat *transnationella lärandenätverk* (TLN) vilka byggts upp kring olika teman som social ekonomi, jämställdhetsintegrering, och ungdomars sysselsättning. Syftet är att utveckla utbytet av erfarenheter, resultat och goda exempel mellan medlemsstaterna och att skapa en brygga till politik och insatser på EU-nivå. Förutom Svenska ESF-rådet ingår, från svensk sida, de fem nationella temagrupperna i flera av dessa lärandenätverk.

Varför arbeta transnationellt? Vad kan vi och projektet vinna på det?

De utmaningar som Socialfondsprojekten i Sverige arbetar med är i stor utsträckning gemensamma för alla medlemsstater. Mycket finns att lära – och att dela med sig av.

Jämförelser med andra medlemsstater skapar medvetenhet om styrkor och svagheter i de nationella systemen och politiken för sysselsättning och lärande. Mötet med andra sätt att tänka och arbeta praktiskt inom ett område kan ge upphov till nya idéer och innovativa lösningar på hemmaplan.

Modeller, metoder och andra verktyg för att tackla de problem ni identifierat kan redan ha utvecklats och visat sig verkningsfulla i andra medlemsstater. Att bygga vidare på lösningar som fungerat väl i andra sammanhang kräver ofta anpassning och vidareutveckling. Men det finns också vinster i form av minskade kostnader och en snabbare utvecklingsprocess. Möjligheterna till löpande erfarenhetsutbyte och

systematiska jämförelser (att lära av varandras framgångar och misstag) ökar kvaliteten i utvecklingsarbetet och dess resultat.

Ett transnationellt samarbete kan på detta sätt bidra till att utveckla er projektidé och göra er ansökan mer konkurrenskraftig. Även projektets profil och status (i förhållande till kollegor, experter och organisationer inom området) kan stärkas på ett sätt som ökar möjligheterna att få genomslag hos viktiga beslutsfattare.

För projektdeltagare kan studiebesök, gemensamma utbildnings- och praktikprogram, transnationella kontakter via e-mail, internet, videomöten etc. ge nya färdigheter och ny kompetens. Det finns många vittnesbörd, inte minst från projekt riktade till personer med svag ställning på arbetsmarknaden, om hur medverkan i transnationella aktiviteter påtagligt stärkt deltagarnas kompetens, självförtroende och motivation.

Projektagare som genomfört ett transnationellt samarbete pekar ofta på en rad andra vinster. Att gå in i ett transnationellt samarbete kan även ge strategiska och långsiktiga vinster för organisationen/företaget. Genom att få tillgång till nya informationskällor och kontakter/nätverk blir det lättare att hålla sig uppdaterad om hur den europeiska politiken utvecklas och vad som i övrigt händer inom de områden man verkar. Att man inom organisationen utvecklar kompetens och färdigheter för att kunna kommunicera och agera i europeiska sammanhang skapar också förutsättningar för att etablera långsiktiga och mer djupgående transnationella samarbetsrelationer.

Exempel

Stiftelsen **Activa** driver projektet **Trans-Sam** som vänder sig till ungdomar som haft det tufft i skolan och som av olika skäl har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Projektet som pågår fram till mars 2012 ingår i Programområde *Ökat arbetskraftsutbud* och bedrivs i Örebro län i region Östra Mellansverige. En viktig del i projektet är att erbjuda ungdomarna en utlandspraktik. Detta som ett led i att stärka ungdomarnas självförtroende, öka deras livserfarenhet och ge dem en vidgad bild av sina möjligheter på arbetsmarknaden.

Den första gruppen ungdomar har genomfört en månads praktik i Pistoia, Italien under mars månad 2010. Man har praktiserat på bl a restauranger, badhus, växthus och inom parkförvaltning. Många av verksamheterna bedrivs i kooperativ form. Erfarenheterna av praktikmånaden är mycket positiva. Ungdomarnas handledare i de lokala verksamheterna på hemmaplan upplever att det är helt nya ungdomar som återvänt – raka i ryggen och med stärkt självkänsla! Även för Activa och de samverkande parterna har lärdomarna varit många och nya grupper kommer att få möjligheter till praktik baserade på dessa erfarenheter.

Har alla ESF-projekt möjlighet att arbeta transnationellt?

Ja, i stort sett. Så gott som alla utlysningar inom Socialfonden i Sverige öppnar för möjligheten till transnationellt samarbete. I vissa fall anges transnationalitet som en förutsättning för att ansökan ska kunna beviljas. Kontrollera vad som anges i texten till den utlysning ni är intresserade av.

Hur kan ett transnationellt projektsamarbete se ut i praktiken?

Transnationellt projektsamarbete kan omfatta allt från studieresor/besök till gemensamma, målinriktade utvecklingsprojekt. Olika modeller kan kombineras och anpassas i takt med att samarbetet och parternas verksamhet utvecklas. Några grundmodeller för samarbete är:

- ❖ *Kunskaps- och erfarenhetsutbyte, t ex genom studieresor, vilket ofta utgör startpunkten i ett transnationellt samarbete oberoende av vad det omfattar i övrigt.*
- ❖ *Parallell utveckling av innovativa ansatser där två eller flera partner arbetar "på var sitt håll" med liknande ansatser, gemensamma mål och indikatorer. Samtidigt stödjer de varandra i utvecklingsarbetet genom löpande erfarenhetsutbyte och systematiska jämförelser ("benchmarking").*
- ❖ *Att man tar "tar hem", anpassar, prövar och vidareutvecklar metoder, modeller, verktyg etc. som visat sig framgångsrika i det/de medlemsländer man har samarbete med. Detta kan t.ex. bli aktuellt om en partner redan har utvecklat en väl fungerande lösning på ett gemensamt problem. Förutom regelbundet erfarenhetsutbyte kan någon form av mentorskap eller personalutbyte (även s.k. shadowing) användas som stöd vid överföringen och utprovningen i ett nytt sammanhang.*

Exempel

Föreningen **Urkraft** har under många år bedrivit verksamhet där unga arbetslösa har fått hjälp att finna en väg in i arbetslivet. Genom att ungdomarna, och senare även deltagare i alla åldrar, engageras i "skarpa" uppgifter, eller i traineeprogram hos arbetsgivare, förvärvas nya kunskaper och erfarenheter. Problemet som man såg var att det inte fanns något bra sätt att identifiera, dokumentera och kommunicera detta informella och icke-formella lärande.

Genom att lyfta blicken och leta utanför Sverige, i det här fallet i Storbritannien, fick man kontakt med en metod som skulle kunna modifieras för svenska förhållanden. Metoden, **OCN, Open College Network**, utvecklades av Urkraft i nära samarbete med Storbritannien, inom ramen för EU-programmet Equal under förra programperioden. OCN-modellen används idag i en mängd sammanhang där man vill värdera och erkänna det lärande och de kompetenser som erhålls utanför det formella utbildningssystemet.

OCN är ett av många exempel på hur sociala innovationer i form av nya metoder kan utvecklas inom ESF-programmet med hjälp av samarbete med andra EU-länder.

- ❖ *Fördjupad erfarenhetsöverföring genom utbyten av nyckelpersoner, personal eller deltagare under en kortare eller längre tid. Utbyten av*

detta slag kan förbättra förutsättningarna för ett gemensamt utvecklingsarbete och - i en senare fas - underlätta test och bedömning av gemensamma produkter när sådana börja ta form. Detta kan t.ex. ske med hjälp av någon form av s.k. kollegiegranskning (*peer review*).

- ❖ *Gemensamt utvecklingsarbete* vars syfte t.ex. kan vara att man tillsammans vill bygga upp en modell och ett system för kvalitetssäkring av rehabiliteringstjänster eller organisera ett praktikutbyte för någon av programmets prioriterade målgrupper. Utgångspunkten är då att man kan öka möjligheterna att hitta en lösning genom att i utvecklingsarbetet dra nytta av särskilda styrkor och kompetenser hos respektive partner. Ett sådant nära samarbete förutsätter oftast att man redan i utgångsläget har en väl etablerad samarbetsrelation och en gemensam "problembild".

Hur hittar vi lämpliga samarbetspartner?

Ett allmänt råd är att ni börjar med att söka efter tänkbara partner bland de kontakter ni redan idag har i andra länder. Men försök samtidigt även söka lite bredare utifrån er analys av på vilka områden och i vilka frågor ett transnationellt samarbete skulle kunna bidra till ert projekt. Att bygga vidare på tidigare samarbeten som fungerat väl kan spara mycket tid och resurser, *men det måste också vara väl motiverat utifrån vad ni vill åstadkomma i det aktuella projektet*.

Det finns flera olika vägar att hitta lämpliga (nya) partner för transnationellt samarbete. Europeiska Kommissionen har låtit utveckla ett verktyg, "*Toolkit for transnational exchange and cooperation*", där ni kan registrera er med hjälp av ett särskilt formulär och söka efter partner för ett aktuellt projekt. Länkar till denna och några andra användbara databaser/sökmotorer hittar ni i slutet av denna broschyr.

➤ ***Hur många transnationella partner bör/kan vi ha?***

Det finns inget krav på att ni måste ha mer än en transnationell samarbetspartner. I synnerhet om ni överväger samarbete med en mindre och för er okänd organisation, kan det vara klokt att arbeta med åtminstone två samarbetspartner. Det finns alltid en risk att någon faller ifrån. En vanlig rekommendation är samtidigt att man inte bör ha mer än 3-4 partner. Detta gäller särskilt om ni saknar tidigare transnationell erfarenhet.

➤ ***Vilka kan/får vi samarbeta med?***

Enda kravet är att era transnationella samarbetspartner har egen ordnad finansiering från Socialfonden eller andra EU-program, alternativt nationell eller egen finansiering för det transnationella

samarbetet. Det är i undantagsfall möjligt att samarbeta med partner i icke EU-länder – förutsatt att dessa har en unik och för projektet viktig kompetens som ni inte kan få tillgång till på annat sätt.

➤ **Vilka kan "från vår sida" delta i ett transnationellt utbyte?**

Den enda begränsningen är att det måste finnas en tydlig koppling mellan de transnationella aktiviteterna och era möjligheter att nå projektmålen. Förutom medarbetare i projekt- och styrgrupp, utvärderare samt projektdeltagare kan även andra nyckelpersoner inom eller utanför er egen organisation delta i kunskaps- och erfarenhetsutbytet. Tänk strategiskt! Prova gärna förutsättningarna för att involvera chefer, politiker, regionala utvecklingsaktörer eller andra intressenter som på ett avgörande sätt kan påverka möjligheterna för projektet att få genomslag i praktisk verksamhet och policy på olika nivåer.

Exempel

KNUT står för Kommunalt Nätverk för Utveckling och är ett samarbetsprojekt ("KNUT 3") för kompetensförsörjning inom försörjningsstöd och arbetsmarknadsenheter i de fyra kommuner (Nynäshamn, Salem, Sundbyberg och Södertälje) som ingår i partnerskapet. Syftet är att "Fler blir självförsörjande när vi blir bättre" och det övergripande målet är att "Rätt person ska få rätt insats, i rätt tid, av rätt aktör och till rätt kostnad". Projektet startade i januari 2010 och pågår till december 2011. KNUT har deltagit i OECD Leed Forum on Partnership för att lära mer om partnerskap och hur man i andra länder tänker och agerar kring personer utanför arbetsmarknad och utbildning. Såväl medarbetare, chefer som politiker har deltagit. Vid konferenser har KNUT genomfört workshops och rundabordssamtal kring innovativa lösningar och produkter som arbetats fram inom projektet. Samarbete sker även med handelskammaren i Edinburgh. Handelskammaren ingår i partnerskapet Capital City Partnership som leder "Join up for jobs" - en strategi för att öka antalet deltagare i program för ökad anställningsbarhet och övergång till arbete. Join up for jobs initierar och samarbetar med ett stort antal projekt och organisationer. KNUT har besökt 7 av dessa och kommer att fördjupa sig i olika teman som tillgänglighet, arbete i partnerskap, helhetstänk, arbete för hemlösa och de som står långt från arbetsmarknaden. Hittills har man bl.a. hunnit bli "imponerade" av verksamheter inom tillgänglighetsområdet samtidigt som man sett att "Något de skulle kunna lära från oss är jämställdhet!"

Att tänka på inför de inledande kontakterna

- För att underlätta de första mail- och telefonkontakterna bör ni ta fram en tydlig beskrivning (en A4-sida) av ert planerade projekt och vilka som står bakom det. Tänk på att tydligt förklara de viktigaste begreppen.
- Beskriv – till att börja med för er själva – de krav ni vill ställa på era samarbetspartner och de frågor ni vill kunna "bocka av" vid de inledande kontakterna. När ni under mobiliseringsfasen kommit längre i planeringen bör ni, tillsammans med era samverkanspartner, ytterligare precisera dessa krav och

kontrollfrågor inför det slutliga valet av transnationella samarbetspartner.

- När en möjlig partner givit positiva svar på era viktigaste frågor, försök så snabbt som möjligt få till stånd ett första möte för att fullt ut kunna bedöma förutsättningarna för ett samarbete.

Finns det några risker? Vilka är de vanligaste misstagen?

Transnationellt samarbete innehåller alltid ett visst risktagande.

Förutom att det är beroende av att både ni och era partner fullföljer era åtaganden innebär ett arbete inriktat på gemensamt lärande kring nya och kreativa lösningar att man inte på förhand säkert kan bedöma vad det slutliga resultatet blir.

Erfarenhetsmässigt ligger dock den största risken i att ni inte orkar eller hinner fullfölja er gemensamma arbetsplan. Tänk på att de mål ni ställer upp ska vara realistiska och möjliga att uppnå inom den tid och med de resurser ni har till förfogande. Det är också viktigt att ni, tillsammans med era partner, har en genomtänkt modell för uppföljning och lärande utvärdering med återkommande kontrollstationer som ger möjlighet att revidera arbetsplanen.

Vilka är de viktigaste reglerna när det gäller ekonomin?

➤ **Hur stor del av den totala budgeten kan vara transnationell?**

Upp till 20% av den totala budgeten får avse kostnader för transnationella aktiviteter. I större projekt kan denna del av budgeten vara betydligt lägre.

➤ **Vilka kostnader kan vi få ersättning för/är ersättningsberättigade?**

De flesta typer av kostnader som direkt kan kopplas till genomförandet av en väl genomtänkt plan för transnationellt samarbete är ersättningsberättigade. Det gäller t ex för:

- Resor i samband med arbetsmöten, konferenser, informationsbesök o likn. såväl som praktikutbyten
- Tolkning och översättning
- Verksamhet och utvecklingsarbete som ni driver gemensamt med era partner, även när detta utförs av tredje man, t.ex. en konsult
- Anordnande av möten, informationsbesök och praktikarbete
- Utvärdering av det gemensamma arbetet

Läs mer i **Projekthandledning för ekonomi** innan ni börjar diskutera en gemensam arbetsplan med era transnationella partner. Där får ni

tips om vad ni särskilt bör tänka på vid utformningen av budgeten för det transnationella arbetet, bl.a. när det gäller fördelningen av kostnader mellan ert eget projekt och övriga samarbetspartner.

Hur bedöms den del av vår ansökan som gäller transnationellt samarbete? Måste allt vara klart?

Nej, den transnationella planen och budgeten kan ofta läggas fast först i samband med ansökan om ett genomförandeprojekt eller i slutet av mobiliseringsfasen inför genomförandet. I vissa fall kan det t.o.m. dröja en bit in på genomförandefasen innan förutsättningarna är tillräckligt klarlagda för att en transnationell arbetsplan ska kunna läggas fast. Denna kan innebära att det, efter ESF-rådets godkännande, måste ske en om disponering inom befintlig budget.

Först och främst – ett tydligt "mervärde"

Ni måste på ett övertygande sätt kunna beskriva det mervärde ni räknar med att ett transnationellt samarbete kan tillföra projektet. Vad blir möjligt - ifråga om mål, aktiviteter och resultat - jämfört med om projektet skulle genomföras med endast nationella samverkanspartner? Innebär det att ni i någon väsentlig mening kan åstadkomma "bättre" och mer innovativa lösningar på de problem och behov ni identifierat?

I övrigt gäller samma krav på planering, kostnadseffektivitet, samverkan och förankring som för projektet i övrigt. Ni måste t.ex. se till att projektmedarbetare, styrgruppsledamöter, samverkanspartner och andra nyckelaktörer förstår syftet med och ser de möjliga vinsterna för egen del av ett transnationellt samarbete.

Hinner vi? Vilken hjälp finns att få?

Under planeringsfasen kan ni få hjälp av det regionala processtödet för projektutveckling att komma igång med att utveckla er idé för transnationellt samarbete och hitta lämpliga partner. Vid ESF-rådets kontor i er region finns dessutom en särskild kontaktperson för transnationalitet som kan besvara frågor kring regelsystem, ekonomi, vad som måste finnas med i er ansökan mm. Kontaktuppgifter finns på nästa sida.

I de flesta regioner genomförs återkommande informationsmöten eller workshops/seminarier kring transnationalitet. Information om vad som är aktuellt just nu hittar du på ESF-rådets hemsida, www.esf.se.

Om ni inte tidigare arbetat transnationellt inom ett EU-program kan det finnas skäl att ta ytterligare hjälp av någon person inom eller utanför organisationen som har erfarenhet av att organisera och hålla i transnationella samarbetsprojekt. Inför genomförandefasen bör ni då budgetera för en koordinatorfunktion för projektets transnationella del.

Kontakter och länkar för att gå vidare

Svenska ESF-rådets kontaktpersoner för transnationalitet

Region	Namn	Telefon
Övre Norrland, Mellersta Norrland, Norra Mellansverige	Manne Ismael Emma Engelmark	026-54 26 67
Östra Mellansverige	Eva-Britt Larsson	019-16 54 84
Stockholm	Eva Loftsson	08-457 33 18
Småland och öarna	Holger Brügel	036-34 57 38
Västssverige	Louise Stiernström Sofia Nilsson	031-707 73 87 031-707 73 76
Sydsverige	Anna-Lena Wettergren-Wessman	040-17 42 17
Svenska ESF-rådets huvudkontor	Marianne Öberg-Håkansson Christian Råbergh	08-579 171 39

E-post direkt till ESF-rådets medarbetare skrivs med förnamn.efternamn@esf.se
(ersätt å, ä med a samt ö med o)

Regionalt processtöd för projektutveckling

Region	Företag/organisation	Telefon/epost
Övre Norrland	European Minds	020-100 106/ www.europeanminds.com
Mellersta Norrland	Serus	0515-76 12 20/ processtod@serus.se
Norra Mellansverige	Serus	0515-76 12 20/ processtod@serus.se
Östra Mellansverige	European Minds	020-100 106/ www.europeanminds.com
Stockholm	Arbetsmiljöforum Sensus	020-100 106/ www.arbetsmiljoforum.se 08- 615 57 58 el. 073-800 35 53/ www.sensus.se/processtod
Småland och öarna	European Minds	020-100 106/ www.europeanminds.com
Västssverige	Norlin & Partners	08-420 650 13 (Margareta Eklund) processtod.vg@norlinpartners.se
Sydsverige	Region Skåne	040-623 98 09 ulrika.melander@skane.se 0455-30 50 27 hans.lindgren@regionblekinge.se 040-623 97 91 sara.wanther@skane.se

Länkar för partnersök:

Toolkit for transnational exchange and cooperation (ESF)

<http://www.transnational-toolkit.eu>

Partner Search Database for the Lifelong Learning Programme (LLP)

http://llp.eupa.org.mt/partner_search.php

EQUAL Common Database – utvecklingspartnerskap och projekt inom Equal 2001-2007

http://ec.europa.eu/employment_social/equal/index_en.cfm.

Läs mer: På ESF-rådets hemsida www.esf.se kan ni ladda ned en utförlig *Guide för transnationalitet* som utarbetades under föregående programperiod. Denna kommer under sommaren 2010 att ersättas av en uppdaterad handledning och andra former av information till stöd för planering och genomförande av transnationellt samarbete. Då kommer även en hemsida, www.esfsupport.se, lanseras där arbetsmodeller, metoder och verktyg för transnationellt erfarenhetsutbyte och samarbete presenteras.